

вже інші різні слова та поняття, гра в пантоміму стане улюбленим видом спільного дозвілля для дорослих та дітей.

Успіх творчої діяльності залежить від чіткої координації розумових і рухових процесів. Образотворче мистецтво та дизайн – це засіб художнього вираження думки. В малюнку учень кожним штрихом, лінією, плямою передає глядачеві своє судження про зміст предмета. Основою розвитку творчих здібностей і майстерності є свідомість що є перспективою подальшого розвитку особистості.

Отже розкрити творче начало (а воно обов'язково є в будь-якій дитині) нескладно. Молодший шкільний вік – це період, що надає чудову змогу формування творчого простору дитини. Тому розвиток творчих здібностей учнів засобами образотворчого мистецтва та дизайну, важливий і затребуваний аспект у шкільній системі виховання та навчання.

Список використаних джерел та літератури

1. Лоханько В. Е. Художні матеріали і техніка живопису. Харків: Фоліо, 2019. 196 с..
2. Піддубна О. М. Поєднання нових технік, як один із способів розвитку креативності учнів / О. М. Піддубна, К. В. Зосимова // Майстерність комунікації у мистецькій і професійній освіті : у 2-х ч. : зб. наук. пр. / за заг.ред. Н. Є. Колесник, О. П. Піддубної, О. М. Марущак. - Житомир, 2020. – Ч. I. – С. 164-167
3. Піддубна О. М. Педагогічний малюнок як основа професійної підготовки майбутнього вчителя образотворчого мистецтва у процесі вивчення предметів «Малюнок» і «Живопис»/ОМ Піддубна // Актуальні питання мистецької педагогіки. - 2016. - Вип. 5. - С. 92-96.
4. Прокопович, Т. Рисунок – як вид ілюстративного зображення м. Луцька ХІХ століття. Fine Art and Culture Studies, №2, Луцьк. Видавничий дім «Гельветика» 2021. С. 38–43.
5. Теоретичні і методичні основи образотворчого мистецтва (диля для здобувачів другого освітнього рівня (магістр) спеціальності 014 – «Середня освіта. Образотворче мистецтво»): навчально-педагогічний посібник /А. Алтухова, М. Азаркіна, Л. Лісунова, Н. Чен, Д. Чаус; за заг. ред. Т. В. Паньок. Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2022. 80 с.

Піддубна Оксана Михайлівна.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри образотворчого мистецтва та дизайну
(Житомирський державний університет імені Івана Франка);*

Корбут Алла Василівна,

*здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)
(Житомирський державний університет імені Івана Франка)*

ЗОБРАЖЕННЯ ПЕЙЗАЖУ ЯК РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ

Постановка проблеми. Зображення пейзажу як розвиток творчих здібностей є найбільш сприятливим для творчого розвитку особистості. Творчість – процес динамічний, що залежить не тільки від природних задатків

людини. Творчість розвивається і збагачується з розширенням сфери предметного світу, перетворюваного людиною, обсягу його знань і умінь.

Творчість можна розглядати в різних аспектах: як продукт творчості та процес творчості. Продукти творчості це відкриття, винаходи, нові художні образи, художні твори.

Аналіз досліджень. Психологи визначають творчі здібності як індивідуально психологічні особливості дитини, що є умовою успішного виконання ними тієї чи іншої продуктивної діяльності. І. Лернер виділив компонент змісту освіти: передовий, що містить досвід творчої діяльності (перенесення знань, умінь та навичок у нову ситуацію) [2, с. 24]. Згідно Б. Тепловим "творчою діяльністю у власному розумінні слова називається діяльність, що дає нові, оригінальні продукти високої суспільної цінності. Даною проблемою в різний час займалися такі вчені, як П. Чистяков, Н. Ростовцев, В. Кузін, О. Рудницька та ін.

Творчість є складовою мистецтва, яка існує в середині кожної людини як елемент духовної культури. Мистецтво є тим з чим ми зіштовхуємося кожного дня і те, що насамперед допомагає нам зрозуміти й усвідомити, те чого немає в нашому досвіді.

Творчі здібності – це індивідуальні особливості людини, які сприяють швидкому і відмінному виконанню поставленої цілі у творчій діяльності [1, с. 5-9].

Дитяча творчість є унікальною через те, що дитина має необмежений творчий потенціал, який вона намагається розвивати у різноманітних напрямках творчості. Самими популярними заняттями є: малювання, ліплення, оригамі, аплікації та інші.

Розвиток творчих здібностей одне із основних завдань в освіті. Розвиток творчих здібностей у дітей засобами живопису є найбільш сприятливим. Для роботи з пейзажем на уроках образотворчого мистецтва ми використовуємо акварельні фарби, вони є безпечними та цікавими.

У молодшому віці відбувається активне накопичення інформації про навколишню дійсність, дитина осягає навколишній світ і створює художні образи цього світу. Живопис пейзажу аквареллю розвиває в дітей спостережливість, зорову пам'ять, окомір, дрібну моторику руки, мислення, творчу уяву. Акварель під час зображення пейзажу є унікальним матеріалом, здатним відкрити дитині шлях до творчості, розвинути її художні, творчі здібності. Діти люблять малювати аквареллю: по-перше, вона дуже красива, а по-друге, акварельні фарби легкі, їх зручно брати з собою на заняття в студію, до школи на пленер під час зображення пейзажу.

Зображення пейзажу, як і будь-яка праця, включає вирішення розумових завдань. У процесі виконання акварельних етюдів пейзажу викладачеві необхідно активізувати розумову діяльність учнів, поставити перед ними певні цілі та завдання, наприклад: написати пейзаж. Це може бути краєвид як стан природи – дощ, сніг, весняний день – або як стан людини – сумний краєвид, радісний краєвид [3, с. 208-217].

У процесі виконання пейзажу аквареллю слід звернути особливу увагу на

розвиток працелюбності та працездатності. Численні акварельні етюди відомих художників говорять про їхню величезну працездатність, яка, як вказував І.Є. Рєпін, становить основу будь-якого генія. Чим більше учні писатимуть пейзаж, тим краще розвиватимуться їх здатності до образотворчої діяльності.

Значну роль в розвитку художньо-творчих здібностей грає адекватна оцінка своїх робіт. Цей процес не повинен мати стихійний характер, ним слід керувати. Вчитель може допомогти учням об'єктивно оцінити свої роботи, похвалити їх, оскільки для дітей надзвичайно важливим є позитивний результат.

Учні, які не займаються творчою діяльністю, розуміють виконання творчих завдань як механічну й нудну працю, але ті учні, які залучені до творчої діяльності змалечку й мають розвинені творчі здібності, уяву, творчі завдання виконують із непомірним завзяттям й натхненням.

Таким чином, залучення дитини до творчої діяльності є важливим завданням сучасної системи освіти України контексті Нової української школи, для найкращої реалізації й становлення дитини як індивідуальної особистості й ефективного здійснення процесу адаптації дитини в соціумі, підвищення рівня культури, покращення естетичних якостей.

Розвиваючи в учні творчі здібності ми виховуємо дослідника, а не «одержувача» кінцевих знань, не пасивного спостерігача життя, а натхненного майстра, що примножує красу буття. Сприятливо впливає на розвиток художньо-творчих здібностей дітей загальна творча атмосфера на заняттях і колективі.

Цій же меті сприяють спільні відвідування виставок, творчих майстерень художників, участь у виставках дитячої творчості, конкурсах дитячого малюнка, виїзди на пленер, перегляди малюнків, майстер-класи, які проводяться педагогом, тощо. Пейзажна тематика широко представлена у сучасних програмах з образотворчого мистецтва контексті Нової української школи [4, с. 111-115].

Крім того, на розвиток творчих здібностей та активізацію творчої діяльності великий вплив має особистий приклад викладача. Якщо вчитель – яскрава творча особистість, вміє професійно та виразно вміє зобразити будь-який об'єкт, провести майстер-клас, показати етапи виконання пейзажу аквареллю, то він легко зможе викликати інтерес учнів до свого предмета.

В основі зображення пейзажу лежить образне пізнання життя, його художнє освоєння. Мистецтво не є копією дійсності, це дуже важливо пояснити учням на початкових стадіях освоєння образотворчої грамоти. Художники по-своєму виділяють, підкреслюють естетичне в зображуваних явищах, переломлюють свої спостереження та враження, відбирають типові в житті, у своїй творчій уяві, змінюючи певним чином дійсність.

У результаті створюється нова реальність, особливий художній світ. Становлення творчої особистості відбувається завдяки послідовної та чіткої організації естетичного виховання, творчість сприймається як спосіб естетичного самовираження особистості. Можна сказати, що творчість – це діяльність, внаслідок якої духовний світ людини стає багатшим, і що

відбуваються в ньому зміни не можуть не позначитися на соціальній поведінці людини. Іншими словами, метою розвитку творчих здібностей учнів засобами живопису є сама людина, що змінюється та вдосконалюється завдяки зображенню пейзажу. Коли учень бачить, що з ним працюють, що його творіння дуже важливе, незважаючи на те, чи вийде чи ні, він сам починає розвиватися. Починає діяти процес мислення, а відкриті погляди можливості, дають йому упевненість у майбутній роботі.

Список використаних джерел та літератури

1. Антонова О. Є. Креативність як провідний компонент готовності майбутнього вчителя до професійної діяльності / О. Є. Антонова // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки. – 2017. - Вип. 2 (88). – С. 5-9.
2. Костенко Т.В. Основи композиції та тримірного формоутворення: навчально-методичний посібник. Харків: ХДАДМ, 2003. 256 с.
3. Піддубна О. М. Розвиток креативного мислення студентів у процесі вивчення дисциплін «Малюнок» і «Живопис» // Підготовка фахівців у контексті становлення Нової української школи. У 2 ч. Ч. II. – Житомир, 2018. — С. 208 – 217.
4. Піддубна О. М. Живопис у розвитку творчих здібностей майбутніх вчителів образотворчого мистецтва / О. М. Піддубна // Проблеми освіти. – 2019. – Вип. 92. – С. 111-115.

Піддубна Оксана Михайлівна,
*кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри образотворчого мистецтва та дизайну
(Житомирський державний університет імені Івана Франка)*

КОПІЮВАННЯ ТВОРІВ ОЛІЙНОГО ЖИВОПИСУ НА ПРИКЛАДІ СПЕЦІАЛЬНОЇ (ФАХОВОЇ) ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Постановка проблеми. У статті з позиції загальної методології художньо-педагогічної освіти, розглядаються можливості викладання дисципліни «Живопис» та проходження навчальної (музейної) практики під час копіювання творів станкового олійного живопису зі спеціальної (фахової) підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва спеціальності: 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво). В статті розглянуто ключові поняття «копія», «оригінал». Основна увага приділяється системі специфічних вправ, орієнтованих на вдосконалення знань умінь і навичок зі спеціальної (фахової) підготовки під час копіювання творів олійного живопису.

Перед вчителем образотворчого мистецтва в контексті Нової української школи стоїть завдання – максимально наблизитися в зображенні на площині (аркуші паперу, полотні, дошці) до тривимірного зображення об'ємного світу, виключаючи, орнаментальне і абстрактне мистецтво тому, що воно не вичерпує всієї повноти та різноманіття навколишньої дійсності. Для вирішення цього завдання потрібно мати значний обсяг знань умінь і навичок за новими стандартами.